

Poznań, 17.12.2019 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

ZN-II.9532.16.2019.1

Pani
Małgorzata Wozik
Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu
ds. Orzekania o Niepełnosprawności
ul. Wrocławska 8
63-800 Gostyń

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, z późn. zm.) kontrolerzy w składzie:

- Bartosz Kamiński – Sekretarz Wojewódzkiego Zespołu – kierownik kontroli,
- Dorota Michalska – starszy inspektor wojewódzki,
- Honorata Lewandowska – starszy inspektor wojewódzki,
- Dagmara Błaszczyk-Owczarek – starszy specjalista,
- Monika Misiak – inspektor wojewódzki,
- Stanisław Jarmuda – członek Wojewódzkiego Zespołu – lekarz,
- Józef Solecki – członek Wojewódzkiego Zespołu – doradca zawodowy

przeprowadzili w dniach od 31.10.2019 r. do 25.11.2019 r. kontrolę w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gostyniu na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 23.10.2019 r. nr 372/19, której wyniki zostały zamieszczone w protokole z kontroli.

W związku z powyższym, na podstawie art. art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Przedmiot kontroli obejmował:

- usytuowanie organizacyjne Powiatowego Zespołu;
- kwalifikacje członków Powiatowego Zespołu;
- warunki organizacyjne i techniczne pomieszczeń Powiatowego Zespołu;
- prawidłowość i jednolitość stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
- zgodność orzeczeń z zebranymi dokumentami i przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

Kontrolą objęto okres od 01.01.2018 r. do 25.11.2019 r.

W trakcie kontroli zweryfikowano 50 losowo wybranych akt sprawy.

W wyniku przeprowadzonej kontroli działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gostyniu oceniono pozytywnie z zastrzeżeniem następujących nieprawidłowości.

We wszystkich kontrolowanych sprawach dot. wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności ustalenia dotyczące obowiązkowego stawiennictwa strony na posiedzeniu składu orzekającego dokonywał lekarz wyznaczony do przeprowadzenia wstępnej weryfikacji złożonej dokumentacji, co stanowi naruszenie § 8 ust. 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018 r. poz. 2027) gdyż zgodnie z powyższym przepisem takiego ustalenia dokonuje lekarz – przewodniczący składu orzekającego.

W przypadku nie załatwienia sprawy w terminie Powiatowy Zespół zgodnie z art. 36 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia zawiadamiał stronę o niezałatwieniu sprawy w terminie i wyznaczał nowy termin do jej załatwienia. Jednak wskazywana w zawiadomieniu przyczyna niezałatwienia sprawy w terminie tj. „ustalony harmonogram posiedzeń” wskazuje na kwestie organizacyjne, które nie mogą stanowić okoliczności usprawiedliwiającej bezczynność organu.

Analiza 15 ocen sporządzonych przez psychologa wykazała, że są sporządzane w sposób mało wyczerpujący, często bez odniesienia do wszystkich punktów wymaganych w formularzu. Zastosowane w ocenach skrótowce spowodować mogą niezgodne z intencją sporządzającego zinterpretowanie ich treści, a należy pamiętać, że ocena psychologiczna, sporządzona przez członka składu orzekającego powołanego do rozpatrzenia wniosku, jest materiałem dowodowym w sprawie. Powinna być wykonana rzetelnie, wyczerpująco i spójnie, zgodnie ze standardami orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Kontrola 20 ocen sporządzonych przez pracownika socjalnego wykazała brak poprawności merytorycznej w sporządzanych ocenach. Brak było wewnętrznej spójności z zaproponowanym stopniem niepełnosprawności. Z uwagi na fakt, iż orzekanie o niepełnosprawności nie jest ustaleniem wyłącznie stanu zdrowia osoby orzekanej, należy dołożyć większej staranności w opisie ograniczeń jakich doznaje osoba orzekana w codziennym funkcjonowaniu.

Kontrola 11 ocen sporządzonych przez doradcę zawodowego wykazała, że w większości ocen zapisy są ogólnikowe, lakoniczne i schematyczne bez indywidualnego podejścia do osób orzekanych. W większości ocen powielane są schematyczne zapisy dotyczące w szczególności informacji o ograniczeniach zawodowych oraz zaleceń dotyczących wymogów stanowiska pracy. W 2 sprawach propozycja stopnia niepełnosprawności nie znajduje uzasadnienia w treści sporządzonej oceny. Ponadto, w większości spraw uzasadnienie proponowanego rozstrzygnięcia jest ogólnikowe bez podania konkretnych argumentów i przesłanek.

Analiza 5 ocen sporządzonych przez pedagoga wykazała, że jedną ocenę można uznać jako sporządzoną poprawnie. Pozostałe sporządzone oceny nie wystarczająco wskazują na ograniczenia wynikające z naruszonej sprawności organizmu, które stanowiłyby podstawę do zakwalifikowania do osób niepełnosprawnych. Opis czynności determinujących konieczność udzielania pomocy (punkt XIII) w przypadkach, w których pedagog w rozstrzygnięciu proponuje niepełnosprawność jest niedostateczny. Dwie spośród kontrolowanych oceny nie były spójne wewnętrznie, ich treść była sprzeczna z proponowanym rozstrzygnięciem. Pedagog w tych ocenach nie wskazywał, że dziecko wymagało pomocy bądź pomocy i opieki przy jednoczesnym proponowaniu zakwalifikowania dziecka do osób niepełnosprawnych. W uzasadnieniach pedagog powołuje się na stan zdrowia, a nie na skutki naruszonej sprawności organizmu, które wskazywałyby na zależność dziecka od otoczenia oraz wskazuje na fakty, które nie zostały w ocenie w sposób wnikliwy udowodnione. Oceny te sporządzone

zostały w sposób pobieżny, pozbawiony wnikliwości, mało zawartych jest w nich istotnych informacji.

Analiza merytoryczna 50 ocen stanu zdrowia, sporządzonych przez lekarzy przewodniczących składów orzekających wykazała, że:

- w 14/50 sprawach opis badania podmiotowego był niewystarczający;
- w 5/50 sprawach opis badania przedmiotowego był niewystarczający;
- w 30/50 sprawach opis zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej był niewystarczający;
- w 6/50 sprawach przyznając wskazanie do uzyskania karty parkingowej lekarz nie umieścił na druku „oceny” wyraźnego i jednoznacznego wpisu mówiącego o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej;
- w 46/50 sprawach uzasadnienie oceny stanu zdrowia osoby orzekanej było niewystarczające;
- w 8/50 sprawach sporządzona przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego ocena stanu zdrowia osoby orzekanej była we fragmentach nieczytelna;
- w przypadku 9/50 spraw na druku oceny brak było wpisu wskazującego na konieczność sprawowania stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, mimo że w orzeczeniu został przyznany pkt. 7 wskazań, co stanowi naruszenie § 29 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
- w przypadku 2 spraw kwalifikując do stopnia niepełnosprawności i ustalając jako jeden z symboli przyczyny niepełnosprawności symbol 02-P, w ocenie lekarza przewodniczącego składu orzekającego brak było określenia stopnia nasilenia zaburzeń psychicznych, co stanowi naruszenie § 32 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
- w przypadku 1 sprawy, na podstawie analizy całości akt postępowania orzeczniczego, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentacji medycznej, oceniając całokształt okoliczności związanych ze stanem zdrowia osoby orzekanej na dzień wydania orzeczenia, budzi zastrzeżenie zaliczenie osoby orzekanej do lekkiego stopnia niepełnosprawności z przyczyn schorzenia narządu wzroku, co stanowi naruszenie art. 4 ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w zw. z § 31 i § 32 ust. 1 pkt. 4 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Ponadto, stwierdzono, że usytuowanie organizacyjno-administracyjne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gostyniu nie budzi zastrzeżeń.

Baza lokalowa Powiatowego Zespołu, w której odbywają się badania i wywiady spełnia wymogi określone w § 24 i § 25 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Wszyscy członkowie Powiatowego Zespołu uczestniczący w posiedzeniach składów orzekających w okresie objętym kontrolą posiadali odpowiednie kwalifikacje oraz dokumenty je potwierdzające.

Przewodnicząca Powiatowego Zespołu, zgodnie z przepisem § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wyznaczała skład orzekający, w tym lekarza – przewodniczącego składu.

Zgodnie z przepisem § 33 pkt 2 ww. rozporządzenia dokonywano wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej. Lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji dokumentacji określał specjalność przewodniczącego składu orzekającego.

W sytuacji gdy lekarz dokonując wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej złożonej wraz z wnioskiem stwierdził, że jest ona niewystarczająca do wydania orzeczenia, Przewodnicząca Powiatowego Zespołu, zgodnie z § 6 ust. 5 ww. rozporządzenia zawiadomiła osobę zainteresowaną odrębnym pismem o konieczności jej uzupełnienia wraz z wyznaczeniem terminu złożenia brakującej dokumentacji, z pouczeniem, że nieuzupełnienie jej w określonym terminie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Powiatowy Zespół, zgodnie z przepisem § 7 ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, zawiadamiał stronę o terminie rozpatrzenia wniosku nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia. Zawiadomienia zawierają pouczenie zgodne z przepisem § 7 ust. 6 ww. rozporządzenia, który nakłada na stronę obowiązek usprawiedliwienia swojej nieobecności w ciągu 14 dni od daty posiedzenia składu orzekającego pod rygorem pozostawienia sprawy bez rozpoznania.

Wszystkie sprawy były załatwiane zgodnie z przepisem art. 35 i art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, z późn. zm.). W przypadku nie załatwienia sprawy w terminie Powiatowy Zespół, zgodnie z art. 36 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia, zawiadomił stronę o niezałatwieniu sprawy w terminie i wyznaczał nowy termin do jej załatwienia.

Biorąc pod uwagę oceny zawarte w wystąpieniu pokontrolnym zaleca się co następuje.

1. Przyczynę niezałatwienia sprawy w terminie określać z uwzględnieniem faktu, że kwestie organizacyjne nie mogą być okolicznością usprawiedliwiającą bezczynność organu.
2. Ustalenia dotyczącego obowiązkowego stawiennictwa strony na posiedzeniu składu orzekającego, zgodnie z § 8 ust. 4 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, powinien dokonywać lekarz – przewodniczący składu orzekającego.
3. Oceny psychologiczne winny wskazywać na fakty udowodnione i istotne w sprawie. Należy je sporządzać w sposób pełny, wyczerpujący i szczegółowy, tak aby w pełni obrazowały funkcjonowanie osób orzekanych uzasadniające ostateczną kwalifikację orzeczniczą.
4. Oceny funkcjonowania społecznego sporządzać spójnie merytorycznie, wskazując poziom ograniczeń osoby orzekanej adekwatny do zaproponowanego stopnia niepełnosprawności.
5. Oceny zawodowe sporządzać starannie, unikając ogólnikowości. W treści oceny należy wskazywać konkretne fakty i przesłanki kwalifikujące osobę orzekaną do określonego stopnia niepełnosprawności.
6. Oceny pedagogiczne sporządzać w sposób rzetelny, spójny i wnikliwy, zgodnie z obowiązującymi standardami orzeczniczymi z uwzględnieniem faktów uznanych za istotne w sprawie. Należy wrócić uwagę na prawidłowe wskazywania w ocenach konkretnych czynności determinujących konieczność opieki oraz konkretnych czynności determinujących konieczność pomocy w sposób przewyższający normę wiekową dziecka. Szczególnie należy zwrócić uwagę na prawidłowe uzasadnienie rozstrzygnięcia orzeczniczego w oparciu o zebrany materiał dowodowy i wnikliwą analizę dokonanej oceny, potwierdzające słuszność podjętej decyzji.
7. Oceny stanu zdrowia wypełniać w sposób czytelny i pełny w każdym jej punkcie, a w szczególności poprawnie dokumentować stan zdrowia osoby orzekanej w zakresie opisu badania podmiotowego, opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej oraz wynikającego ze schorzeń opisu naruszenia sprawności organizmu osoby orzekanej. W przypadkach przyznania pkt. 7 wskazań, zamieszczać wpis mówiący o konieczności stałej lub

długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W każdym przypadku zamieszczać merytoryczne uzasadnienie podjętego rozstrzygnięcia, zawierające w szczególności wskazanie faktów uznanych w sprawie za istotne i udowodnione.

8. Symbole przyczyny niepełnosprawności ustalać zgodnie z przesłankami określonymi w § 32 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz.162, ze zm.).
9. Kwalifikować do określonego stopnia niepełnosprawności zgodnie z ustawowymi kryteriami określonymi w art. 4 ust. 1, 2, 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz zgodnie z § 29, § 30, § 31 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Działając na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne i proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z up. Wojewody Wielkopolskiego Beata Winiecka
Przewodnicząca
Wojewódzkiego Zespołu
do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Województwie Wielkopolskim